

การศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของ
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
A Study of The Opinions of Stakeholders on Curriculum Management
of Master of Science Program in Evaluation Methodology

สุภาพร เทียมบุญประเสริฐ¹ ทรงเกียรติ เถนว่อง² กาญจนา ตระกูลวรกุล³

Supaporn Tiamboonprasert¹ Tirongkheat Tanwong² Kanjana Trakoonvorakun³

^{1,2} นักวิชาการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

E-Mail: supapornpo@g.swu.ac.th และ throngkh@g.swu.ac.th

³ อาจารย์ ดร. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer, Ph.D., Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

E-Mail: kanjanatr@g.swu.ac.th

Received: December 28, 2020; Revised: January 21, 2020; Accepted: May 11, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความคิดเห็นและความต้องการของบัณฑิตและนิสิตปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน (2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่าหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 27 คน ประกอบด้วย ศิษย์เก่า 10 คน นิสิตปัจจุบัน 11 คน และผู้ใช้บัณฑิต 6 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จุดเด่นของหลักสูตรฯ คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายตามความถนัดและความสามารถของอาจารย์ผู้สอน ทำให้นิสิตได้รับความรู้ที่หลากหลาย จึงควรจัดให้มีผู้สอนที่มีความสามารถตรงตามรายวิชา และส่งเสริมให้อาจารย์มีประสบการณ์เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอน ศิษย์เก่าแนะนำว่า ควรเพิ่มวิทยาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินหลากหลายสาขา ทำให้นิสิตมีความรู้ที่กว้างและสามารถนำไปใช้พัฒนางานในหน่วยงานตนเองได้

ด้านการสอนแบบออนไลน์ พบว่า ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบันมีความเห็นใกล้เคียงกัน คือ ออนไลน์บางรายวิชาบรรยาย ส่วนวิชาที่ต้องทำความเข้าใจยังต้องจัดให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนกับเพื่อนและอาจารย์ในชั้นเรียน วิชาปฏิบัติควรจัดการเรียนการสอนแบบที่เคยดำเนินการอยู่แล้ว ประโยชน์ที่ได้คือ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและสามารถใช้ทบทวนบทเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ ด้านรูปแบบการกำกับติดตามหรือความก้าวหน้าในการทำปริญญานิพนธ์เป็นจุดเด่นของหลักสูตรฯ ที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้สำเร็จตามเป้าหมาย จบการศึกษาได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด กลยุทธ์การติดตามที่สำคัญของอาจารย์ ได้แก่ สื่อสังคมออนไลน์ การให้คำปรึกษารายบุคคลและรูปแบบการติดตามควรแตกต่างกันตามนิสัยความต้องการ และเป้าหมายการเรียนรู้ของนิสิตแต่ละคน ควรมีการทำข้อตกลงร่วมกันถึงแผนการดำเนินการเพื่อกำหนดแผนการกำกับติดตามการทำงานของนิสิต ด้านการปรับปรุงหลักสูตร สิ่งสำคัญอันดับแรกคือ การประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ได้

จำนวนผู้เรียนตามเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย และแสดงจุดเด่นในการพัฒนาให้บัณฑิตมีคุณภาพ เน้นทักษะการสื่อสารในการทำงาน จัดประสบการณ์ให้บัณฑิตมีโอกาสนำเสนอผลงานแก่บุคคลภายนอกมากขึ้น

ด้านทักษะที่ควรเพิ่มเติมคือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการทำงาน เพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานและสังคม ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีคุณภาพเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดคือ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการประเมิน สามารถทำการประเมินโครงการได้ สามารถถ่ายทอดความรู้ทางการประเมินให้บุคคล อื่นได้ (ข้อมูลจากนายจ้าง) การบริหารโครงการ การทำงานอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างสมเหตุผล ทักษะ Soft Skill ที่เป็น จุดเด่นของบัณฑิตในหลักสูตรฯ ได้แก่ สามารถทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ดี ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และสามารถ ตัดสินใจแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์ได้ดี ส่วนทักษะสิ่งที่ควรพัฒนาเพิ่มเติมคือ การใช้ภาษาต่างประเทศ และความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี

คำสำคัญ: หลักสูตรวิทยาการการประเมิน, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ และการจัดการเรียนการสอน

Abstract

The purposes of this research were; 1) To survey the opinions and the need for teaching and learning of existing graduates and students, graduated of the Master of Science Program in Evaluation Methodology and 2) To evaluate the satisfaction of employers towards the Master of Science Program in Evaluation Methodology. This research was qualitative research made with 27 informants consisting of 10 alumni members, 11 current students, and 6 graduate users. Data was collected using the interview. The data analysis used in the study is content analysis. The research resulted can be summarized as followed;

Highlights of the program consisted of a variety of teaching and learning activities based on the aptitude and ability of the instructors resulting students to gain various knowledge. Therefore, teachers should be had the experience to manage and teach. Alumni recommended that should add speakers who had experience in various fields of evaluation to provide students could use to develop in their work units.

As for online teaching, Alumni and current students had similar opinions. Teaching and learning online for lectures subjects. As for subjects that required understanding must still be discussions with friends and teachers in the classroom. For subjects that needed the practice should be managed according to the course that had already been conducted. In addition, the benefits of online course would be enable rapid learning and learners could be reviewed the lessons consistently. The pattern of overseeing student workloads and dissertation were the highlight of program to helped stimulate learning and works to be achieved according to the goals while students could be graduate within a specific time. The followed-up pattern should be made different for each student. Follow-up strategies were therefore important to teachers whether implemented by using social media, by meetings for individual counseling. As for curriculum improvement, the first important thing is the proactive publicity to allow as many students as possible to attend the study to meet the target of admission, fit the target group and the demonstration of program management that had outstanding features in developing quality students. The curriculum should be show the strength of the development for students to have quality, focused on communication skills in

the workplace and provided experiences for students to have the opportunity to present their work to outsiders.

The skills that should be added in course were using statistics to analysis data, applying of various technologies in the work and for the benefit of society. The results of this research indicated that the graduates had the quality as specified by the program. That is, they have knowledge, ability and assessment skills particularly in evaluating the projects, abled to evaluate the project and also had the ability to transfer knowledge about assessments for others to understand (the information from employers), project management, systematic operation and reasonable thinking. As for soft skills, this was rather an outstanding feature of graduates in this program in which they have the ability to work as a team, a good relationship, ability to adapt to others very effectively as well as being able to make decisions in solving problems in each situation perfectly. However, what should be further developed is to use foreign languages effectively and the ability to apply technology.

Keywords: Science Program in Evaluation Methodology course, stakeholders, satisfaction and dissatisfaction and teaching and learning management

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีส่งผลต่อการใช้ชีวิตและการตัดสินใจของคนในทุกมิติ ด้านการศึกษาก็เช่นกัน จากการศึกษาพบว่า สถิติการลงทะเบียนเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของประเทศสิงคโปร์และประเทศเยอรมัน ในปี ค.ศ. 2010-2012 มีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ในปี ค.ศ. 2013-2015 มีแนวโน้มลดลง (Ministry of Education Singapore, 2016 และ Education in Germany, 2016) สอดคล้องกับประเทศไทยที่มีแนวโน้มการเข้าศึกษาต่อน้อยลง อันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ อัตราการเกิดลดลง จำนวนมหาวิทยาลัยมีมากเกินไป หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และความก้าวหน้าของการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพแต่ใช้ต้นทุนต่ำกว่า ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด หนึ่งในวิธีการดังกล่าวคือ การออกแบบหลักสูตรในการพัฒนาคนให้มีทักษะความรู้ความสามารถตอบสนองกับปัญหาในการทำงานที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตรต้องการ (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, 2559)

การสำรวจความคิดเห็นและความต้องการ ความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต เป็นวิธีหนึ่งในการรับฟังเสียงของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและแรงงานตลาดในอนาคต อีกทั้งแนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับเกณฑ์ในการพัฒนาคุณภาพทั้ง TQA และ AUN-QA ที่มหาวิทยาลัยชั้นนำเลือกมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งได้มีการศึกษาในเรื่องนี้จากหลักสูตรอื่น ๆ ได้แก่ งานวิจัยของ สุภาณี อินทร์จันทร์ (2555) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้ใช้บัณฑิต ในด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา และทักษะที่ผู้ใช้บัณฑิตต้องการคือ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ การนำความรู้ทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ใช้เหตุผลในการทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมการทำงานได้เป็นอย่างดี และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ พรทิพย์ เต็งเจริญ (2555) และ ผ่องใส ถาวรจักร (2555) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า นายจ้างต้องการ บัณฑิตที่ขยัน สามารถปรับตัวได้ดี ทำงานเป็นทีมได้ ปฏิบัติตามกฎหมาย ใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

นอกเหนือจากข้อมูลในงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวมาแล้ว หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมินหลังจากปิดปรับปรุงหลักสูตรและได้เปิดรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาปี พ.ศ.2558 และพบปัญหาเช่นเดียวกับทุกมหาวิทยาลัยคือ มีจำนวนนิสิตเข้าศึกษาน้อยกว่าเป้าหมายที่คาดหวัง ส่วนใหญ่ผู้เรียนเป็นครูในโรงเรียนและทำงานในหน่วยงานราชการ ที่เหลือทำงานในภาคเอกชนและธุรกิจส่วนตัว และศึกษาอย่างเดียว หลักสูตรมีการเก็บข้อมูลความพึงพอใจและไม่พึงพอใจกับนิสิตปัจจุบันทุกภาคการศึกษา แต่ยังขาดข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ นิสิตปัจจุบัน บัณฑิต นิสิตนักศึกษา พนักงานที่จะเป็นลูกค้าในอนาคต นายจ้างในปัจจุบัน และนายจ้างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของบัณฑิตในอนาคต ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อหลักสูตรในอนาคต

การวิจัยในครั้งนี้จึงต้องการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน ได้แก่ บัณฑิตนิสิตปัจจุบัน และประเมินความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่าเพื่อใช้เป็นสารสนเทศที่สำคัญในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของบัณฑิตและนิสิตปัจจุบันของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่าหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในปัจจุบันหรือในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเครือข่าย P21 ซึ่งได้พัฒนากลอบแนวคิดโดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต กรอบแนวคิดเชิงโมเดลสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง เป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนการเน้นที่ “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ครูเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities: PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคน

สาระในประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง จรรยาบรรณของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บัณฑิตวิทยาลัยได้ประกาศจรรยาบรรณของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาพึงปฏิบัติ ดังมติที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 3/2560 วันที่ 28 มีนาคม 2560 ไว้ 8 ข้อ ดังนี้ 1) มีจิตสำนึกในหน้าที่และสิทธิในการเป็นนิสิตบัณฑิตศึกษา มีวินัยในตนเอง รวมทั้งมีจิตอาสาและมีความรับผิดชอบต่อสังคมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย 2) พึงเข้าใจรูปแบบและกระบวนการการเรียนรู้ระดับบัณฑิต คำนึงถึงหลักจริยธรรมในการทำวิจัยและจรรยาบรรณทางวิชาการ 3) เคารพต่ออาจารย์ บุคลากรอื่นในมหาวิทยาลัย ภูมิใจในหลักสูตรที่ตนศึกษา รักษาและสร้างชื่อเสียง ทั้งขณะศึกษาและจบการศึกษา 4) มีความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้ตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนสมรรถนะด้านต่าง ๆ มีทักษะสื่อสารและอัตลักษณ์อื่นตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด 5) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลกพร้อมเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 6) ใช้แรงบันดาลใจในการบริหารจัดการเรียน และการใช้ชีวิตส่วนตนอย่างสมดุล ปฏิบัติตามข้อบังคับฯ ของมหาวิทยาลัยใช้เวลาในการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุด 7) ควรดำรงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา คำนึงถึงความรู้ที่ได้รับมากกว่าปริมาณ บูรณาการความรู้เพื่อตนเองและผู้อื่น และ 8) พึงให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเชิงบวก เชิงสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาให้มีความสำคัญ และร่วมมือเกี่ยวกับการประเมินต่าง ๆ

คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

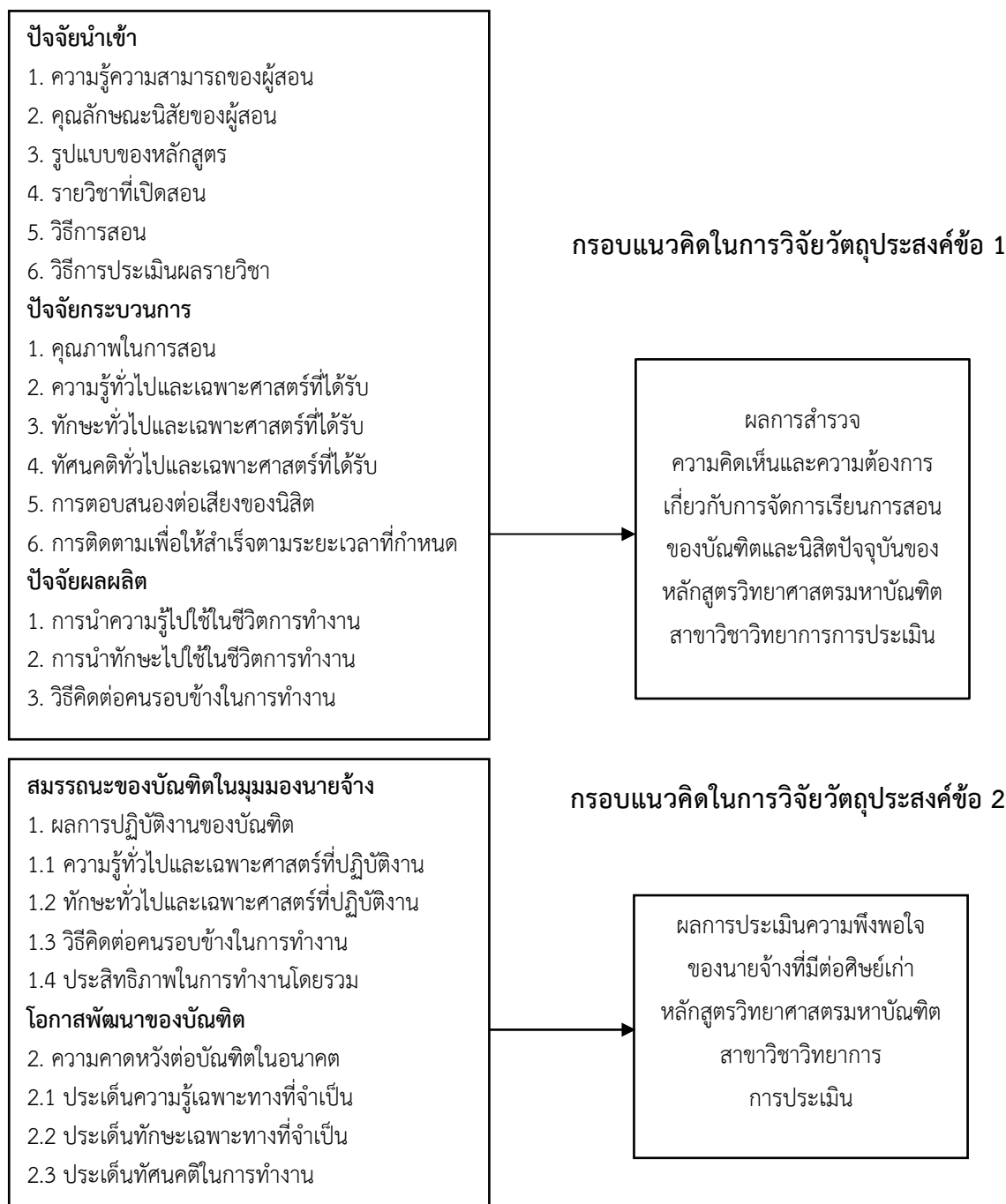
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน สํารวจคุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษา ในปีการศึกษา 2560 ที่ครอบคลุมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัย สํารวจจากแบบสอบถามจากผู้บัณฑิต ผลการสํารวจพบว่า นายจ้างมีความพึงพอใจบัณฑิตในระดับดีทุกประเด็น (ค่าเฉลี่ยมากกว่า 4.50) ยกเว้นด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัย ซึ่งสูงกว่าปีที่ผ่านมาที่ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4.50 ดังนั้น สรุปได้ว่า หลักสูตรมีการพัฒนาสมรรถนะในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตมีความพร้อมสำหรับการออกไปทำงานหลังจากจบการศึกษา และหลักสูตรควรวางแผนพัฒนาด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิต สําหรับการจัดการหลักสูตร ในปีการศึกษา 2562 ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาณี อินทน์จันทน์ (2555) ศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการบินบัณฑิตและหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2555 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันฯ จากผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาทำงานอยู่ และใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมโดยการนำการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพมาใช้เก็บข้อมูลร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตฯ ในภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า บัณฑิตฯ มีคุณภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในสายงานด้านอุตสาหกรรมการบิน แต่ในปัจจุบันมีสถาบันหลายแห่งผลิตบุคลากรด้านนี้สู่ตลาดแรงงานเพิ่มมากขึ้นทำให้มีการแข่งขันกันสูง และจุดอ่อนที่พบคือ บัณฑิตฯ มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการ

ทำงานอยู่ในระดับที่น้อยกว่าความคาดหวังของหน่วยงาน ซึ่งผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า บัณฑิตฯ 1) เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบตั้งใจทำงานเป็นอย่างดี 2) เป็นผู้ที่สามารถนำความรู้ทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น 3) เป็นผู้ที่ใช้เหตุผลมีผลในการทำงาน 4) สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมการทำงานได้เป็นอย่างดี และ 5) เป็นผู้ที่ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ พรทิพย์ เต็งเจริญ (2555) และ ผ่องใส ถาวรจักร (2555) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ พร้อมคำถามปลายเปิด ในการเก็บข้อมูล พบว่า นายจ้างให้ข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรควรฝึกอบรมบัณฑิตด้านความยั่งยืน การปรับตัว การทำงานเป็นทีม การปฏิบัติตามกฎหมาย การใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยจิรเนาว์ ทศศรี (2558) ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากนักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล พบว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรที่สำคัญคือ (1) การพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม 2) ความรู้ 3) ทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ทักษะ การวิเคราะห์ การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ นอกจากนี้ยังพบว่า งานวิจัยของ วิญญู วีรยางกูร (2557) ที่ศึกษาความต้องการและความคาดหวังต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต พบว่า ความคาดหวังต่อหลักสูตรของนิสิตและผู้จ้างในด้านทักษะวิชาชีพ ได้แก่ มีภาวะผู้นำและรู้จักวางตัวให้เหมาะสม ด้านความสามารถทั่วไป คือ รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ ความซื่อสัตย์ ด้านบุคลิกภาพ คือ ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัจจัยความต้องการในการจัดการเรียนการสอนของบัณฑิต และนิสิตปัจจุบันของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน สืบได้จาก **ปัจจัยนำเข้า** ประกอบด้วย 1) ความรู้ความสามารถของผู้สอน 2) คุณลักษณะนิสัยของผู้สอน 3) รูปแบบของหลักสูตร 4) รายวิชาที่เปิดสอน 5) วิธีการสอน 6) วิธีการประเมินผลรายวิชา **ปัจจัยกระบวนการ** ประกอบด้วย 1) คุณภาพในการสอน 2) ความรู้ทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ได้รับ 3) ทักษะทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ได้รับ 4) ทศนคติทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ได้รับ 5) การตอบสนองต่อเสียงของนิสิต 6) การติดตามเพื่อให้สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด **ปัจจัยผลผลิต** ประกอบด้วย 1) การนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตการทำงาน 2) การนำทักษะไปใช้ใน ชีวิตการทำงาน 3) วิธีคิดต่อคนรอบข้างในการทำงาน **ในส่วนของความพึงพอใจของ** นายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่า ประเมิน 2 ด้าน ได้แก่ **สมรรถนะของบัณฑิตในมุมมองนายจ้าง** ประกอบด้วย ผลการปฏิบัติงานของ บัณฑิต 4 เรื่อง คือ 1) ความรู้ทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ปฏิบัติงาน 2) ทักษะทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ปฏิบัติงาน 3) วิธีคิด ต่อคนรอบข้างในการทำงาน 4) ประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวม และ **โอกาสพัฒนาของบัณฑิต** ประกอบด้วย ความคาดหวังต่อบัณฑิตในอนาคต 3 เรื่อง คือ 1) ประเด็นความรู้เฉพาะทางที่จำเป็น 2) ประเด็นทักษะเฉพาะทางที่จำเป็น และ 3) ประเด็นทัศนคติในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและการเลือกตัวอย่างวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อ 1 ประชากร คือ นิสิตปัจจุบันที่กำลังศึกษา ปี 1 และ ปี 2 จำนวน 11 คน และบัณฑิตหลักสูตร วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน หลังปรับปรุงหลักสูตร จำนวน 10 คน ประชากรในวัตถุประสงค์ ข้อ 2 คือ นายจ้างสายตรงของบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน หลังปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2555 จำนวน 5 คน ในการเลือกตัวอย่างวิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเก็บข้อมูลจาก นิสิตปัจจุบันที่กำลัง ศึกษา ปี 1 และ ปี 2 และบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมินหลังปรับปรุงหลักสูตร ทุกคน และ นายจ้างสายตรงของบัณฑิตหลังปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2555 ในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการการประเมิน ทุกคน

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ศึกษาข้อมูลจากเอกสารตำรา วารสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับทฤษฎีความต้องการจำเป็น ทฤษฎีความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาวิทยาการการประเมิน สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและเครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ จากนั้นตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) พิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของตัวบ่งชี้และข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC :index of item-objective congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ผู้เชี่ยวชาญการวัดและประเมินผล และ 3) ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสาขาวิชาวิทยาการการประเมิน ซึ่งค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาต่ำสุดที่ยอมรับได้ต้องมากกว่า 0.50 ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล ได้แบบสัมภาษณ์ 2 ชุด คือ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับนิสิตปัจจุบันและบัณฑิต มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ระหว่าง 0.67-0.97 และ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับนายจ้างที่มีต่อบัณฑิต มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ระหว่าง 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์สำหรับศิษย์เก่าศิษย์ปัจจุบัน และผู้ใชบัณฑิต จากแบบสัมภาษณ์ที่ได้พัฒนาขึ้น จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการวิเคราะห์แก่นสาระ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของบัณฑิต

บัณฑิตมีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) อาจารย์มีความสามารถและความถนัดแตกต่างกันในสาขาที่เชี่ยวชาญ ทำให้การถ่ายทอดความรู้มีความหลากหลายวิธี เนื้อหาวิชาที่มีความหลากหลายส่งผลให้นิสิตเกิดการเรียนรู้อย่างเพียงพอ 2) บัณฑิตมีความมั่นใจในความรู้ที่อาจารย์สอน อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ส่งเสริมศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตอบปัญหาในสิ่งที่ผู้เรียนสงสัยได้อย่างชัดเจน 3) คุณลักษณะอาจารย์ที่ตรงกับอุดมคติ ได้แก่ ปรับตัวเข้ากับนิสิตได้ ยุติธรรม รักศิษย์เท่าเทียมกัน มีคุณธรรมจริยธรรม ตั้งใจจัดการเรียนการสอน เอาใจใส่นิสิต สามารถชี้แนะแนวทางที่ชัดเจน ถูกต้อง ติดตามการเรียน สามารถถึงประสบการณ์ของตนมาใช้กับนิสิต และมีความทันสมัย ในขณะที่คุณลักษณะของอาจารย์ที่ไม่ตรงกับอุดมคติ ได้แก่ เข้มงวดเกินไป ขาดความยุติธรรม ไม่ยอมรับการปรับปรุง ไม่มีความเป็นกันเองและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับนิสิต มอบหมายงานโดยไม่สอน โดยลักษณะอาจารย์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ ได้แก่ ดูแลนิสิตแบบทางสายกลาง มีความรู้เชี่ยวชาญด้านสาขาวิทยาการการประเมิน สามารถอธิบายได้ชัดเจนและเชื่อมโยงความรู้ทฤษฎีกับการปฏิบัติได้ อุดหนุน ไม่ใช้อารมณ์ส่วนตัว เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นกันเอง เตรียมการสอนล่วงหน้าและติดตามนิสิตอย่างต่อเนื่อง การติดตามงานเหมาะสมสำหรับนิสิตที่มีความรับผิดชอบน้อย การปล่อยอิสระเหมาะสมกับนิสิตที่มีวุฒิภาวะระดับหนึ่ง 4) บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร เนื่องจากสามารถนำความรู้ที่หลากหลายไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่เป็นอย่างดี แต่สิ่งที่ควรพัฒนาคือ ความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา และบริบทของเนื้อหาวิชาที่ไม่ควรเฉพาะด้านแค่ทางการศึกษา 5) การเพิ่มจำนวนวันเรียนเป็นวันจันทร์ถึงศุกร์หลังเวลา 17.00 น. บัณฑิตเห็นว่ามีความเหมาะสมหากนิสิตอยู่ใกล้มหาวิทยาลัย แต่ไม่เหมาะสมกับนิสิตที่อยู่ต่างจังหวัดเพราะเดินทางไกล 6) การปรับหลักสูตรเป็นเรียนผ่านระบบออนไลน์เหมาะสมกับบางรายวิชาที่เป็นเนื้อหาเชิงทฤษฎีโดยให้นิสิตศึกษาล่วงหน้า แต่รายวิชาปฏิบัติหรือต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควรสอนแบบเดิม นอกจากนี้การเรียนแบบออนไลน์จะช่วยให้เกิดความรวดเร็ว ลดการเดินทาง สามารถเรียนซ้ำได้ ส่วนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ ในเทอมแรกไม่หนักจนเกินไป มีความเหมาะสมแล้ว ตรงกับความต้องการแล้ว แต่อาจจัดกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น กำหนดช่วงเวลาให้มีการพบปะพูดคุยกับอาจารย์ เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมาย จัดออนไลน์บางรายวิชา เป็นต้น ในการประเมินการเรียนรู้ บัณฑิตเห็นว่าหลักสูตรได้ดำเนินการเหมาะสม ได้แก่ การประเมินตามสภาพจริง การประเมินรายบุคคล การประเมินการทำงานกลุ่ม การให้ข้อมูลป้อนกลับ การแจ้งวิธีการประเมินก่อนเรียน นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้มีการทดสอบก่อนเรียนในบางรายวิชา 7) การนำความรู้จากรายวิชาไปใช้ ขึ้นอยู่กับ

ลักษณะหน่วยงานที่บัณฑิตทำงาน โดยวิชาที่สามารถนำไปใช้ได้จะเป็นรายวิชาภาคปฏิบัติ เช่น การประเมินโครงการ เป็นต้น ส่วนรายวิชาที่ประยุกต์ใช้ในการทำงานได้น้อย ขึ้นอยู่กับลักษณะการทำงานของบัณฑิต เช่น หากทำงานด้านการศึกษาก็ไม่สามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการประเมินความเป็นไปได้ วิชาการประเมินบุคลากร เป็นต้น แต่เป็นไปตามความคาดหวังจากการเรียนของบัณฑิต เนื่องจากสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้จริง และได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการถ่ายทอดของอาจารย์ สิ่งที่ต้องการให้พัฒนา คือ ประสบการณ์ของอาจารย์ในบางรายวิชา และการประเมินทางธุรกิจในสถานการณ์จริง 8) ทักษะที่บัณฑิตนำไปใช้ในการทำงาน ได้แก่ การตัดสินใจ การประเมิน การเขียนรายงาน การออกแบบโครงการ การสร้างเครื่องมือ การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินบุคลากร การประเมินโครงการ การออกแบบเกณฑ์ในการประเมิน การตั้งคำถาม การคิดวิเคราะห์ และการสื่อสาร ส่วนทักษะที่ต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ ทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการสื่อสาร ซึ่งบัณฑิตได้รับการพัฒนา soft skill จากหลักสูตรฯ ด้านการตัดสินใจ ความมั่นใจ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การปรับเปลี่ยน mind set ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา การทำงานอย่างเป็นระบบ ความซื่อสัตย์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีมารยาททางสังคม ส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการทำงานโดยบัณฑิตกล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น มีการสรุปบนพื้นฐานความเป็นจริง ช่วยให้การงานมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดทน และมีความพยายาม 9) หลักสูตรฯ มีกระบวนการติดตามที่สามารถสร้างความมั่นใจในการสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ติดตามต่อเนื่อง ให้คำปรึกษาแม้จบการศึกษาไปแล้ว เต็มใจให้คำปรึกษาและช่วยเหลือได้ทันเวลา เมื่อมีปัญหา ชี้แจงพฤติกรรมการเรียนการสอน การกำหนดระยะเวลาส่งงานอย่างชัดเจน การติดตามงานทั้งในและนอกเวลาเรียน โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ 10) การจัดการและแก้ไขข้อร้องเรียนของหลักสูตรฯ บัณฑิตมีช่องทางหลากหลาย ได้แก่ การสอบถามอาจารย์ การพูดคุยกับอาจารย์ที่สามารถรับฟังได้ การพยายามตั้งสติของตนเอง การกำหนดเป้าหมาย การปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา 11) ลักษณะการทำงานของบัณฑิต บัณฑิตมีความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถประเมินโครงการได้อย่างถูกต้องและได้รับการยอมรับ มีความสามารถในการวางแผนการทำงาน สามารถประเมินตนเองได้ และสามารถลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 12) บัณฑิตมีทักษะการทำงานด้านการตัดสินใจ การประเมิน การบริหารโครงการ การวางแผนโครงการ การทำงานที่รวดเร็ว การยอมรับข้อผิดพลาด การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การทำงานอย่างเป็นระบบ การพัฒนาเกณฑ์การประเมิน และมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โดยทักษะที่โดดเด่น ได้แก่ การตัดสินใจและการประเมิน ความรับผิดชอบ ความอดทน ทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การทำงานอย่างเป็นระบบ การคิดเชิงระบบ และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเพื่อนร่วมงานเห็นว่าบัณฑิตมีความรู้ด้านการประเมินและทักษะการทำงานที่โดดเด่น สื่อสารและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน และมีน้ำใจ

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรฯ ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและยุคดิจิทัล เช่น การประเมินพฤติกรรมจาก big data การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การเพิ่มวิทยากรภายนอกเพื่อประสบการณ์ที่หลากหลาย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนิสิตปัจจุบัน

นิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) อาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายและมีความถนัดแตกต่างกัน เช่น การสร้างเครื่องมือ แนวคิดการประเมิน วิธีการถ่ายทอดความรู้ การออกข้อสอบ ตลอดจนประสบการณ์ทางด้านการประเมิน 2) นิสิตมีความมั่นใจในคุณภาพของอาจารย์ที่สอดคล้องกับรายวิชาที่สอนและหลักสูตรวิทยาการประเมิน มีความสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจน และมีความชำนาญทางด้านการประเมิน 3) คุณลักษณะอาจารย์ที่ตรงกับอุดมคติ ได้แก่ มีความจริงใจ เอาใจใส่ทุ่มเทเสียสละเวลาให้ความรู้และคำปรึกษา รับฟังความคิดเห็นของศิษย์ มีความรู้ความสามารถด้านการประเมิน มีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานภายนอก ตลอดจนมีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคุณลักษณะอาจารย์ที่ไม่ตรงกับอุดมคติ ได้แก่ อาจารย์บางคนไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เทคนิคการสอนบางอย่างทำให้เข้าใจเนื้อหายาก ความเป็นหนึ่ง

อันเดียวกันในองค์กร 4) การติดตามงาน นิสิตต้องการให้มีการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง ระบุเวลาอย่างชัดเจนจะ ช่วยกระตุ้นให้นิสิตมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น แต่บางครั้งต้องการให้มีช่วงเวลาว่างที่เป็นอิสระในการทำงานด้วย 5) ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ ในภาพรวม นิสิตทั้งหมดพึงพอใจเนื่องจากเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรฯ สามารถนำไปใช้ในการ ทำงานได้ในอนาคต เกิดการเรียนรู้ใหม่ เช่น การประเมินโครงการ การประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างเครื่องมือ และการ จัดการเรียนการสอนยังสอดคล้องกับการปฏิบัติด้วย ด้านเวลาเรียน การเรียนเสาร์อาทิตย์เป็นการเพิ่มโอกาสให้กับนิสิตที่มีงาน ทำแล้ว การเพิ่มจำนวนวันเรียนเป็นวันจันทร์ถึงวันศุกร์หลังเวลา 17.00 น. จึงคิดว่าไม่เหมาะสม ในการสอนผ่านระบบ ออนไลน์ ควรใช้ในการทบทวนบทเรียน และควรจัดแค่บางรายวิชา ในรายวิชาฝึกปฏิบัติควรสอนในห้องเรียนเพื่อให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ มีความเหมาะสมแล้ว แต่บางความคิดเห็นเสนอให้ปรับรายวิชาที่มี เนื้อหาออกไปเรียนภาคการศึกษาอื่น และควรเพิ่มให้นิสิตได้มีการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงและมีการให้คำปรึกษาจาก อาจารย์ นอกจากนี้ อาจจัดกิจกรรมที่ผ่อนคลายความเครียดให้กับนิสิต ในการประเมินการเรียนรู้อาจจัดให้หลากหลาย และมีความชัดเจนเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน นอกจากนี้ประเมินตามชิ้นงานและผลงานของนิสิต 6) การนำความรู้จากรายวิชาไปใช้ นิสิตสามารถนำไปใช้ได้หลากหลายวิชา เช่น วิชาวิจัย การสร้างเครื่องมือ การประเมินโครงการ การตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ ทฤษฎี การประเมิน การวางแผนการประเมิน ในอนาคตนิสิตอาจนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ทั้งทางตรงและทางอ้อม 7) ทักษะที่นิสิตนำไปใช้ในการทำงาน ได้แก่ การประเมิน การวิจัย การสร้างเครื่องมือ ความรอบคอบ การสังเกต การลงพื้นที่ที่ เก็บรวบรวมข้อมูล ทำงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สามารถประเมินตนเองและการประเมินโครงการได้ ส่วนทักษะ ที่ต้องเพิ่มเติม ได้แก่ การประเมิน การสร้างกรอบการประเมิน การประเมินในสถานการณ์จริง การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินบุคลากร ระเบียบวิธีวิจัย ทักษะการใช้เทคโนโลยี ซึ่งหลักสูตรฯ ได้พัฒนา Soft Skill ทำให้นิสิตเป็นคนมีเหตุผล มีคุณลักษณะของผู้ประเมิน รู้จักการสังเกต ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ มีประสบการณ์ชีวิตเพิ่มเติม การวางแผนการทำงาน การคิด อย่างเป็นระบบ ความรับผิดชอบ เจตคติที่ดีต่อการประเมิน มีวินัย อดทน 8) การจัดการและแก้ไขข้อร้องเรียนของหลักสูตร นิสิตสามารถจัดการความเครียดได้ด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ยังไม่เคยแจ้งข้อร้องเรียนหากแจ้งข้อร้องเรียนก็จะพูดคุยกับอาจารย์ และรุ่นพี่ หากปัญหาใดที่แก้ไม่ได้จะพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้นและอาจารย์ และเขียนคำร้องส่งในกล่องข้อร้องเรียน 9) การทำงาน ของศิษย์ปัจจุบัน นิสิตเริ่มมีความรู้เกี่ยวกับการประเมิน ได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีความขยัน อดทน และสามารถทำความเข้าใจในงานง่ายขึ้น ทักษะที่โดดเด่นในความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ การ ทำงานเป็นทีม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ดีกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการ วิเคราะห์ข้อมูล ความขยัน ความอดทน การทำงานรวดเร็ว ภาษาอังกฤษ และการสื่อสารที่ดี นิสิตได้นำความรู้ไปใช้ในการ ทำงานต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างเครื่องมือ การทำงานเป็นทีม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การรายงานข้อมูล การ ออกแบบการประเมิน การถ่ายทอดความรู้ด้านการประเมินให้ผู้อื่น

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรฯ ควรปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียนและมอบหมายภาระงานแต่ละรายวิชาให้เหมาะสม และปรับปรุงการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่า

นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมากและสรุปความคิดเห็นที่มีต่อศิษย์เก่าในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้ 1) ความรู้ ความสามารถของบัณฑิต ได้แก่ มีความรู้ด้านการประเมิน การวางแผน การบริหารจัดการ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การวัด และประเมินผลโครงการ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน การวิจัยและพัฒนา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนความรู้ความสามารถที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม ได้แก่ การสื่อสารภาษาอังกฤษ การใช้เทคโนโลยี การสังเคราะห์งาน การตระหนักในการมีจิตสาธารณะ การตัดสินใจ 2) ด้านการทำงาน บัณฑิตสามารถทำงานได้เป็นที่ น่าพอใจ ทำงานดี มีความรับผิดชอบ ทำงานเป็นระบบ ประสานงานกับผู้อื่นได้ดี มีความรอบคอบในการทำงาน มีความรู้ ความสามารถช่วยเหลือองค์กรหลายด้าน มีการทำงานเป็นทีม มีความรู้ความสามารถและกระตือรือร้นในการทำงาน มีทักษะ

ที่โดดเด่น ได้แก่ การบริหารจัดการ การคิดอย่างเป็นระบบ การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการปรับตัว ทักษะการสื่อสาร บุคคลรอบข้างให้การยอมรับ เป็นที่รักของเพื่อนร่วมงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี 3) การรับบัณฑิตเข้าทำงาน นายจ้างยินดีต้อนรับบัณฑิตเข้าทำงานเนื่องจากหลักสูตรผลิตให้บัณฑิตสามารถทำงานและมีประโยชน์กับองค์กร

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร ได้แก่ 1) ควรส่งเสริมพฤติกรรมดีงามที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและสังคม การสร้างแรงบันดาลใจให้มีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการทำงาน ทักษะคิดเชิงบวกต่อองค์กร 2) ความรู้ด้านการประเมินที่ควรพัฒนา ได้แก่ การประกันคุณภาพในระดับสากล และการประเมินบุคลากร และ 3) ทักษะที่ควรเร่งพัฒนา ได้แก่ สถิติ การวิจัย ทักษะด้านภาษา การบริหารจัดการเวลา การทำงานเป็นทีม ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และทักษะการใช้เทคโนโลยี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน จุดเด่นของหลักสูตรฯ คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายตามความถนัดและความสามารถของอาจารย์ ทำให้นิสิตได้รับความรู้หลากหลาย จึงควรจัดผู้สอนที่มีความสามารถตรงตามรายวิชาและส่งเสริมให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์มาจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ศิษย์เก่าแนะนำว่า ควรเพิ่มวิทยากรที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินหลากหลาย เพื่อความรู้ที่กว้างขึ้นสามารถนำไปใช้พัฒนางานของหน่วยงานตนเองได้ สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบันเห็นว่า ควรจัดบางรายวิชาที่เน้นการบรรยาย ส่วนวิชาที่ต้องทำความเข้าใจควรจัดให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน วิชาปฏิบัติควรสอนแบบที่เคยดำเนินการอยู่แล้ว ซึ่งการจัดการเรียนออนไลน์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและใช้บทวนบทเรียนได้

2. การกำกับติดตาม รูปแบบการติดตามภาระงาน/ความก้าวหน้าในการทำปริญญานิพนธ์เป็นสิ่งที่ดี ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย นิสิตจบการศึกษาได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด รูปแบบการติดตามสำหรับนิสิตที่มีวุฒิภาวะสามารถกำกับตนเองได้ การติดตามอาจจะไม่บ่อยนัก แต่กำหนดตารางเวลาให้ชัดเจน บางคนชอบให้ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นจุดเด่นของหลักสูตรฯ กลยุทธ์การติดตามจึงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือการพบและให้คำปรึกษาตามความต้องการของนิสิต ซึ่งบางคนต้องการอิสระในการทำงาน จึงควรมีการปรึกษาเพื่อจะกำหนดแผนการกำกับติดตามงานนิสิต

3. การปรับปรุงหลักสูตร ควรประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้มีจำนวนนิสิตมาเรียนได้ตามเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายและแสดงจุดเด่นของหลักสูตรฯ ในการพัฒนาให้นิสิตมีคุณภาพ มีทักษะการสื่อสารในการทำงาน แม้ว่าหลักสูตรฯ จะจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการนำเสนอผลงานก็ตาม แต่ทักษะดังกล่าวต้องอาศัยประสบการณ์หลักสูตรฯ จึงควรจัดให้นิสิตมีโอกาสนำเสนอผลงานกับบุคคลภายนอกมากขึ้น เช่น การลงพื้นที่สัมภาษณ์และเป็นวิทยากรด้านการประเมินร่วมกับอาจารย์ เป็นต้น ทักษะที่ควรเพิ่มเติมคือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ เนื่องจากหน่วยงานต้องการข้อมูลตัดสินใจต่าง ๆ ควรพัฒนาให้นิสิตสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการทำงาน

4. คุณภาพของบัณฑิต บัณฑิตมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด คือ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประเมินโครงการที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน สามารถถ่ายทอดความรู้ทางการประเมินแก่บุคคลอื่น การบริหารโครงการการทำงานอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างสมเหตุสมผล (ข้อมูลจากนายจ้าง) ทักษะที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม คือ การใช้ภาษาต่างประเทศและการใช้เทคโนโลยี ทักษะ Soft Skill ที่เป็นจุดเด่นของบัณฑิตในหลักสูตรฯ คือ การทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับหลักสูตร

1. หลักสูตรฯ ควรพิจารณาสารสนเทศที่ได้จากงานวิจัยนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร โดยนำไปใช้ตามบริบทหรือภูมิหลังของผู้เรียน เช่น การจัดรายวิชาเลือกให้กับผู้เรียนควรให้เหมาะสมกับการนำไปใช้กับที่ทำงาน ผู้เรียนที่เป็นครูอาจารย์ควรได้เลือกเรียนการประเมินหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีเป้าหมายทางธุรกิจควรได้เลือกเรียนการประเมินความเป็นไปได้ เป็นต้น

2. หลักสูตรฯ ควรเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการปฏิบัติในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อให้บัณฑิตได้รับประสบการณ์ตรงมากกว่าการเรียนรู้เชิงทฤษฎี โดยอาจจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเข้าร่วมหรือการบูรณาการจัดการเรียนการสอนกับการปฏิบัติการประเมินจริง เช่น โครงการวิจัยของอาจารย์ควรจัดให้นักศึกษามีโอกาสในการเข้าร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำเครื่องมือการประเมิน ซึ่งจะเกิดการเรียนรู้และสร้างความมั่นใจให้กับบัณฑิตเป็นอย่างมาก การจัดการเรียนการสอนให้มีการศึกษาดูงานกับหน่วยงานหลากหลายบริบทเพื่อเพิ่มประสบการณ์และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้สามารถเชื่อมโยงกับการทำงานจริงได้ นอกจากนี้การจัดให้มีวิทยากรมาพูดประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจและเห็นปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางแก้ไขที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต

3. หลักสูตรฯ ควรสร้างความเข้มแข็งของศิษย์เก่า เพื่อให้ศิษย์เก่ากลับมาส่งเสริมหลักสูตรให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นการพัฒนาความรู้ศิษย์เก่าและการสานสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องให้เกิดเป็นเครือข่ายของนักประเมินที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาในระดับประเทศ อาจเริ่มต้นจากการเชิญให้ศิษย์เก่ามาเป็นวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้บางหัวข้อที่ศิษย์เก่ามีความเชี่ยวชาญ ตลอดจนการจัดเวลาพบปะศิษย์เก่าหรือช่องทางสื่อออนไลน์ในการติดต่อศิษย์เก่า ข่าวสารทางด้านการประเมินอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ของการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน โดยรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการที่จะทำให้นักศึกษามีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรฯ

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาทักษะการสื่อสารทางการประเมิน ซึ่งต้องใช้ทักษะการคิดขั้นสูงในการพูดให้ข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ พูดเพื่อลดความขัดแย้ง และให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามสารสนเทศที่ได้จากการประเมิน

เอกสารอ้างอิง

- จิรเนาว์ ทศศรี. (2558). ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตร มหาบัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 7 (3). กันยายน-ธันวาคม 2558. Retrieve Jan 20, 2017 from <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/issue/view/5145>
- ผ่องใส ถาวรจักร. (2555). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2554. วิทยาลัยราชพฤกษ์. Retrieve Jan 20, 2017 from http://www.rpu.ac.th/Library_web/doc/RC_RR/2555_Academic_Pongsai.pdf
- พรทิพย์ เต็งเจริญ. (2555). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2554. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. (2560). รายงานการประเมินตนเองและรายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตร (มคอ.7) ประจำปีการศึกษา 2561. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560) สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. (2560). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 ประจำปีการศึกษา 2561 หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. (2560). มคอ. 2 หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560). งานหลักสูตรและการเรียนการสอน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิญญู วีรยางกูร. (2557). การศึกษาความต้องการและความคาดหวังต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 3 การบูรณาการงานวิจัยไทยเชื่อมโยงกับเครือข่ายสังคมอาเซียน.
- สุภาณี อินทน์จันทร์. (2555). ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการบินบัณฑิตและหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2555สถาบันการบินพลเรือน. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 7 ประเทศไทย 30-31 มีนาคม 2558.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2559). อาจารย์มหาวิทยาลัยไทยต้องปรับตัว พัฒนาตัวเอง และเตรียมตัวตกงาน. ผู้จัดการออนไลน์ Retrieve Jan 25, 2017 from www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9590000129178
- Ministry of Education Singapore. (2016). *Education Statistics Digest 2016*. Management Information Branch, Research and Management Information Division. Retrieve October 9, 2016 from <https://www.moe.gov.sg/docs/default-source/document/publications/education-statistics-digest/esd-2016.pdf>